

i Landbokommissionen. Selv om det ikke lykkes os at føre dette Forslag til Ende, før der resulterer Forslag fra Landbokommissionen, vil det dog maasse have sin Betydning, at denne Sag har været drøftet før i Tinget.

Forslagets første Paragraf gaar jo ud paa, at intet nu bestaaende særskilt matriculeret Husmandsbrug for Fremtiden maa enten ved Salg, Fæste, Leje, Forpagtning eller paa anden Maade henlægges til eller dyrkes sammen med andet Jordbrug, hvis Størrelse udgør 1 Td. Hartkorn. Heri adskiller det sig jo fra tidligere Forslag om denne Sag, idet vi have sat Grænse for et saadant Husmandsbrugs Henlæggelse til 1 Td. Hartkorn, og jeg tror dette er rigtigt. Den Gang faldt der meget stærke Udtalelser, ogsaa fra det daværende ærede Medlem fra Middelfart (Monrad) i modsat Retning, imod at foretage Indskrænkning paa dette Omraade. Han kaldte det den kolde og flamme Haand, man vilde lægge paa de nu bestaaende Husmandsbrug. Men det er noget, som er almindeligt i Lovgivning. Naar man skal til at lovgive paa et eller andet Omraade, lægger man Baand til den ene eller den anden Side. Det maa vi alle finde os i, og naar man tror det beforder Samfundets Vel, kan jeg heller ikke se noget til Hinder for at paalægge større eller mindre Dele af Samfundet Forpligtelser, at lægge Baand paa dem. Dertil kommer ogsaa, at jeg i Øjeblikket for mit Vedkommende tror, at de større Jordbrug, det, man i Almindelighed benævner som Gaardmandsbrug, Brugene fra 1 Td. Hartkorn og opæfter, ikke i Øjeblikket i nogen synderlig Grad have Fordel af at opsluge Husmandsbrugene her i Landet. Jeg tror, de vilde være at ligne ved Pharaos magre Kæer i det gamle Testaments Historie. De vare magre, og endstønt de slugte de fede, vedbleve de at være lige magre. Det er sagt, at de Husmandsbrug, der blive inddragne, ere de bedste, om jeg maa bruge det Udtryk: de fedeste; men selv om Gaardene i Øjeblikket kunde slugte disse Husmandsbrug, tror jeg, de i Virkeligheden ville vedblive at være lige magre. Jeg tror ikke, Bestræbelserne ville komme til at gaa ud paa at samle Jorden mere end hidtil paa enkelte Hænder, jeg tror, Bestræbelserne nu og i Fremtiden ville komme til at gaa i modsat Retning, og jeg tror derfor, at enhver Bestræbelse, der gaar ud paa at fremme Udtykning og bevare de nuværende mindre Jordbrug her i Landet, i enhver Henseende har fuld Berettigelse. Det andet Afsnit af dette Forslag, om jeg maa kalde det saa, fra § 3 til Slutningen, er jo

i alt væsentligt Forslag, der før have været indbragte af det tidligere Medlem for Præsto Amts 3dje Valgkreds, Overretsprøfurator Leth, og det daværende Medlem fra Falsk, Ole Christensen. Der har i alt Fald været fremsat noget lignende adskillige Gange her i Tinget, og et Par Gange er det lykkedes at faa Betænkning afgivet om dette Spørgsmaal. Hvad jeg udtalte med Hensyn til den foregaaende Sag paa Dagsordenen, turde jeg maasse ogsaa udtale her, at man nu, da man tilsyneladende er kommen ind i mere rolige Forhold, maasse ogsaa for denne Sags Vedkommende deraf kunde øse noget Haab om at naa noget videre, end man tidligere er naaet. Det syntes jo, da vi i Gaar forhandlede om den da paa Dagsordenen staaende Sag, at fremgaa, at man interesserer sig overordentlig for de mindre bemidlede Selvstændighed her i Landet, noget, vi fra Oppositionens Side i alt Fald, altid have gjort. Jeg tror ogsaa, man nu fra den anden Side, da man er kommen ind i roligere Forhold, vil være villig til at række Haanden ud og se, om man kan styrke Retsfølelsen og Retsgrundlaget for de mindre bemidlede her i Landet. Og det er dog sikkert, at naar de leve under saa løse Vilkaar og Forhold, at de, naar de f. Eks. saa deres Sæd, ikke vide, om de komme til at høste den, ikke vide, om de saa Udbyttet af deres Arbejde, saa leve de under et saadant Tryk og Pres, at man uendelig ikke for deres Vedkommende kan sige, at den bestaaende Retstilstand er tilfredsstillende. De kunne paa ingen Maade siges at være i en saadan selvstændig Stilling, at de fuldt ud kunne benytte de Rettigheder, Grundloven hjemler dem. Derfor mene vi, at de nu bestaaende Lejeforhold med Lejekontrakter paa et halvt Mars Opfigelse absolut maa fordømmes og forandres, thi derved ligger det jo i vedkommende Ejers Haand, som det ogsaa blev fremhævet i Gaar, ved venlige Opfordringer, ved venlige Breve og Skrivelser, at give dem til Rende, hvad han ønsker, de skulle gøre, og naar de ikke ville udsætte sig for at blive satte paa Gaden og fjernede fra det Hus og den Jord, hvor de have lagt deres Arbejde og deres Kræfter, saa have de at følge denne venlige Opfordring. Det er en Retstilstand, som jeg synes vi fra alle Sider maatte kunne blive enige om er fordømmelig og forkastelig. Dette Forslag gaar altsaa i Hovedsagen ud paa, at Lejeforholdet for Fremtiden i Stedet for etaarigt bliver tolvaarigt. Om man nu vil vælge et andet Naremaal, vil kunne komme under Overvejelse, da Sagen, hvad jeg haaber, muligvis bliver henvist til et